

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 13 mei 2022

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 54.087/I/N

Betreft: advies taalbeleid VDAB

In zitting van 13 mei 2022 onderzocht de Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht uw vraag om advies van 17 december 2021 betreffende het taalbeleid van de VDAB.

Hierbij werden verschillende nota's voor advies voorgelegd aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht waarin de goedkeuring werd gevraagd voor het gebruik van andere talen in hun dienstverlening.

Dit ging specifiek over:

1) gebruik van Nederlands en andere talen bij bemiddeling

“Met het oog op een inclusieve en kwalitatieve dienstverlening voor de klant werd een beslismodel en een communicatiewaaijer voor bemiddelaars ontwikkeld voor het gebruik van Nederlands en andere talen. [...] We vragen goedkeuring voor een communicatiewijzer voor het gebruik van een andere taal. De communicatiewijzer werd ontwikkeld met het oog op de dienstverlening naar werkzoekenden. Voor werkgevers in Brussel en faciliteitengemeenten gelden dezelfde taalregels als voor werkzoekenden. Deze werkgevers hebben de keuze om in het Frans of Nederlands dienstverlening te krijgen. We zullen onze dienstverlening hier op afstemmen.”

2) Opleiding en examen in een andere taal

“Scenario 1: de woonplaats van de klant is een faciliteitengemeente

De klant kan op vraag een opleiding in het Frans volgen op voorwaarde dat:

- de klant een tewerkstelling ambieert voor een vacature die kennis van het Frans vereist en/of

- het taalniveau Nederlands van de opleiding hoger is dan het vereiste taalniveau Nederlands op de werkvloer
- en
- er verplicht een onderdeel competentieversterking Nederlands op maat van de job en/of de maatschappelijke zelfredzaamheid opgenomen wordt in het globale opleidingstraject.

VDAB voorziet voor deze doelgroep geen opleidingen in het Frans via eigen middelen (opleiding in eigen beheer of via uitbesteding), maar zet hiervoor samenwerkingen op met partners of erkent het aanbod van het Franstalige onderwijs.

Scenario 2: de woonplaats van de klant is Brussel

Dit scenario is gelijkaardig aan scenario 1 maar het voorstel moet nog verder uitgeklaard worden met Actiris (in Brussel bevoegd voor de bemiddeling van Brusselse werkzoekenden) en Bruxelles Formation (in Brussel bevoegd voor de beroepsopleidingen in het Frans). Het is belangrijk dat Franstalige en Nederlandstalige Brusselaars dezelfde dienstverlening kunnen krijgen.

VDAB voorziet voor deze doelgroep geen opleidingen in het Frans via opleiding in eigen beheer, maar zet hiervoor samenwerkingen op met partners of erkent het aanbod van het Franstalige onderwijs.

Scenario 3: de klant is een nieuwkomer (woont minder dan een jaar in Vlaanderen of Brussel)

VDAB kan een opleiding in een andere taal voorzien op voorwaarde dat

- de opleiding zich richt naar de invulling van een knelpunt waarvoor slechts een beperkte kennis Nederlands op de werkvloer vereist is;
- en
- er een verplicht onderdeel competentieversterking Nederlands op maat van de job opgenomen wordt in het traject.

[...]

Scenario 4: De klant woont langer dan één jaar in Vlaanderen of Brussel

VDAB kan een opleiding in een andere taal voorzien op voorwaarde dat

- de klant bewezen inspanningen (bvb. attest aanwezigheid CVO) heeft gedaan om Nederlands te leren en aangetoond heeft dat hij (één van) volgende drempels heeft ervaren die het onmogelijk maakten Nederlands te leren:
 - beperkte leervaardigheden
 - laaggeletterdheid
 - ziekte, moeilijke gezinssituatie, geen of moeilijke huisvesting
- en
- de opleiding zich richt naar de invulling van een knelpunt waarvoor slechts een beperkte kennis Nederlands op de werkvloer vereist is
- en
- er een verplicht onderdeel competentieversterking Nederlands op maat van de job opgenomen wordt in het traject.”

Examen in andere taal

“We vragen goedkeuring voor het afleggen van examens in een andere taal voor extern gecertificeerde kwalificatiebewijzen. Dit kan op basis van het taalprofiel als blijkt dat het taalniveau van het examen hoger is dan het taalniveau van de werkvloer en een reële drempel vormt voor duurzame tewerkstelling in het desbetreffende beroep. Deze maatregel is in lijn met de uitzonderingscriteria van de taalwetgeving: gebruik van een andere taal is een uitzondering, het is gericht op een specifieke doelgroep die zonder deze ingreep het vereiste certificaat niet kan behalen en dus kansen mist op de arbeidsmarkt. Er is telkens ook een Nederlandstalig aanbod beschikbaar.”

3) Gebruik andere talen dienstverlening

“Daarnaast vragen we goedkeuring voor :

- het vertalen van de meest essentiële onderdelen van de huidige website naar het Engels en het ontwikkelen van nieuwe, specifieke webpagina's in het Engels om buitenlands talent aan te trekken.”

“We vragen goedkeuring voor:

- de ontwikkeling van een digitaal infopakket over de NT2 dienstverlening en algemene dienstverlening in de meest voorkomende talen.
- de hertaling van de reeds bestaande digitale infopakketten in de meest voorkomende talen voor de diverse beroepen.

In lijn met de taalwetgeving zullen deze oriënterende tools uitzonderlijk en op maat van de doelgroep van nieuwkomers gericht ingezet worden. Er is telkens ook een Nederlandstalig aanbod beschikbaar.”

*
* *

1 Algemene regeling

De VDAB is een dienst van de Vlaamse Regering waarvan de werking het gehele ambtsgebied van het Vlaams Gewest bestrijkt.

Luidens artikel 36, § 1, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (GWHI) gebruikt deze dienst het Nederlands als bestuurstaal.

Artikel 36, § 2 GWHI stelt dat met betrekking tot de gemeenten met een speciale taalregeling uit hun ambtsgebied de taalregeling van toepassing is op deze diensten die door de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken is opgelegd aan de plaatselijke diensten van die gemeenten, voor de berichten, mededelingen en formulieren die bestemd zijn voor het publiek, voor de betrekkingen met particulieren en voor het opstellen van akten, getuigschriften, verklaringen en vergunningen. Op grond van artikel 12, derde lid SWT en 19 SWT dienen deze diensten in hun betrekkingen met inwoners van de gemeenten met een speciale taalregeling (taalgrensgemeenten en

randgemeenten) derhalve het Nederlands te gebruiken en het Frans in het geval de particulier het gebruik van het Frans vraagt.

Op grond van artikel 11, § 2, tweede lid SWT en artikel 24 SWT dienen berichten en mededelingen gesteld te zijn in het Nederlands en in het Frans in de gemeenten met een speciale taalregeling. Formulieren dienen echter in het Frans en Nederlands ter beschikking worden gesteld van de inwoners van de randgemeenten maar enkel in het Nederlands ten aanzien van de inwoners van de taalgrensgemeenten.

De VCT is er zich van bewust dat administraties en openbare diensten heden ten dage regelmatig in contact komen met een anderstalig publiek door de aard van de dienstverlening en door specifieke projecten die door hen worden ontwikkeld, in het bijzonder in het kader van integratie en inburgering. Het gebruik van vreemde talen, naast de SWT, kan dan wenselijk zijn.

Nele.

De VCT heeft in haar rechtspraak aanvaard dat voor specifieke projecten een andere taal of talen kunnen worden gebruikt dan deze die door de SWT worden voorgeschreven (zie onder meer VCT-adviezen nrs. 49.138 van 30 juni 2017 en 47.055 van 18 september 2015). In de vaste rechtspraak van de VCT geldt deze uitzondering op voorwaarde dat het een vertaling betreft en dat in de anderstalige teksten duidelijk aangegeven staat dat het een vertaling betreft. Ook moet de tekst eveneens in de opgelegde taal of talen beschikbaar zijn zodat het duidelijk is dat de inwoners over dezelfde informatie beschikken in de opgelegde taal of talen.

Deze vaste rechtspraak heeft als doel iedere uitzondering op de SWT te beperken tot hetgeen absoluut noodzakelijk is in het algemeen belang. Iedere uitzondering dient aldus zo veel mogelijk beperkt te worden in zowel omvang als tijd, aangezien het gebruik van vreemde talen enkel uitzonderlijk of als overgangsmaatregel kan worden toegestaan.

De Nederlandse afdeling van de VCT heeft al verschillende keren geadviseerd dat zij het gebruik van andere nuttige talen uitzonderlijk, beperkt en tijdelijk kan aanvaarden in de dienstverlening ten aanzien van de specifieke inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden voldoende Nederlands te leren en te leren kennen (advies 47.049 van 22 mei 2015; advies 48.062 van 15 april 2016; advies 48.068 van 15 april 2016).

2 Gebruik van Nederlands en andere talen bij bemiddeling

De beslisboom geeft weer in welke situaties waarin medewerkers met hun klanten een andere taal mogen gebruiken.

De Nederlandse afdeling van de VCT merkt op dat deze beslisboom hun adviespraktijk omzet in concrete maatregelen: gebruik van andere talen ten aanzien van inwoners van Vlaanderen is enkel toegelaten wanneer de betrokken klant minder dan 1 jaar woont in Vlaanderen, gesprek hoger taalniveau vereist dan de klant kon verwerven in 1 jaar of de klant omwille van drempels moeilijkheden ervaart om Nederlands te leren.

De VCT heeft wel twee opmerkingen over deze beslisboom:

- terwijl inwoners van de rand- en taalgrensgemeenten in het Frans moeten geholpen worden wanneer ze dit vragen, kunnen inwoners van Brussel echter enkel in het Nederlands geholpen worden overeenkomstig de GWHI;
- er moet aan de medewerkers van de VDAB ook formeel worden meegedeeld dat het gebruik van andere talen enkel een mogelijkheid is. Ze kunnen niet verplicht worden om andere talen te gebruiken dan het Nederlands.

3 Opleiding en examen in een andere taal

De Nederlandse afdeling van de VCT merkt op dat het gebruik van andere talen in opleidingen en examens georganiseerd door de VDAB een uitzondering betreft conform de vaste adviespraktijk van de VCT. Deze opleidingen en examens worden immers enkel georganiseerd voor een specifieke doelgroep die nog niet de kans heeft gehad om de vereiste kennis van het Nederlands te leren en te leren kennen.

De Nederlandse afdeling van de VCT geeft hierover een gunstig advies.

4 Gebruik andere talen dienstverlening

De Nederlandse afdeling van de VCT merkt op dat het gebruik van andere talen op de website en de digitaal infopakketten een uitzondering betreffen conform de vaste adviespraktijk van de VCT. Ze zijn immers enkel gericht aan een specifieke doelgroep die nog niet de kans heeft gehad om de vereiste kennis van het Nederlands te leren en te leren kennen en is louter een vertaling van het Nederlandstalig aanbod.

De Nederlandse afdeling van de VCT geeft hierover een gunstig advies.